

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

30.01.2004
ad 3h ni 2002
OM026:00/2002
Dnro 2003/70/5713
30.1.2004
Lavo

Kuluttajaviraston ja kuluttaja-asiamiehen lausunto Oikeusministeriölle

**MIETINTÖ RAHOITUSPALVELUJEN ETÄMYYNTIÄ KOSKEVAN DIREKTIIVIN
TÄYTÄNTÖÖN PANEMISEKSI (OM 34/41/2002, OM026:00/2002)**

Kuluttajavirasto ja kuluttaja-asiamies esittävät Oikeusministeriölle
otsikon aiheesta kunnioittavasti seuraavaa.

Mietinnössä ehdotetaan kuluttajansuojalakia ja eräitä muita lakeja
muutettavaksi rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan Euroopan
parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöön panemiseksi.
Kuluttajansuojalakiin ehdotetaan rahoituspalveluja koskevaa uutta 6
a lukua, joka täydentäisi etämyyntiä yleisesti koskevia 6 luvun
säännöksiä.

Rahoituspalvelut rajattiin yleisen etämyyntidirektiivin (97/7/EY)
ulkopuolelle. Nyt puheena olevassa lainsäädäntöhankkeessa
täydennetään kuluttajansuojaa myös näiden rahoituspalvelujen
osalta. Tämä kehitys on perusteltua yhdenmukaisten
etämyyntisäännösten aikaansaamiseksi. Rahoituspalvelut ovat usein
pitkäaikaisia ja kuluttajien taloudellisen turvallisuuden kannalta
merkittäviä taloudellisia sitoumuksia. Siksi on tarpeen määrittää
lainsäädännöllä yhtenäiset, kuluttajaa suojaavat säännökset myös
tälle alueelle. Tätä puoltaa myös se seikka, että rahoituspalveluiden
etämyynti on kasvamassa niin kuluttajien kuin
elinkeinonharjoittajien kannalta merkittäväksi kaupankäynnin alaksi
palveluiden markkinoinnin ja myynnin siirtyessä entistä enemmän
etäviestintien välityksellä suoritettavaksi toiminnaksi.

Mietinnössä esitetyt linjaukset ja ehdotetut säännöt ovat linjassa
aiempien etämyyntiä koskevien sääntöjen kanssa. Tiettyjä
poikkeuksia aiempiin säännöksiin on, mutta näitä voidaan pitää
säänneltävän asian laadun kannalta perusteltuina.

Kaiken kaikkeaan kuluttaja-asiamies pitää työryhmän esitystä kannatettavana. Haluamme kuitenkin esittää huomioitamme seuraavista seikoista:

Ehdotetun uuden kuluttajansuojalain 6 a luvun 7 §:n 6 kohdassa määrätään elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta kertoa rahoituspalveluun tai sijoitustuotteeseen liittyvästä erityisestä riskistä. Kuluttajalle on erityisen merkityksellistä, voiko hän menettää sijoittamansa pääoman. Tällainen seikka on sellainen erityinen riski, joka tulisi ennakkotiedoissa nimenomaisesti mainita. Vaikka ehdotetussa säännöksessä ja perustelutekstissä mainitulla erityisellä riskillä luonnollisesti tarkoitetaan muun muassa tätä riskiä. Nimenomainen vaatimus tämän tiedon esittämisestä kuitenkin konkretisoisi niitä tietoja, joita kuluttajalle tulee ilmoittaa ja painottaisi asian merkityksellisyyttä kuluttajan kannalta.

Luvun 14 §:ssä säädetään peruuttamisoikeuden rajoituksista. Pykälän 2 kohdan mukaan kuluttajalla ei ole peruuttamisoikeutta, kun kumpikin osapuoli on jo täyttänyt sopimusvelvoitteensa kokonaisuudessaan ja sopimusvelvoitteet on täytetty ennen peruuttamisajan päättymistä kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä. Säännöksen tulkinnassa tulee kiinnittää huomiota kuluttajan nimenomaiselta pyynnöltä vaadittavaan selkeyteen. Kuluttajan nimenomaista pyyntöä ei pidä tulkita siten, että kuluttaja esimerkiksi elinkeinonharjoittajan tarjotessa rahoituspalveluja puhelimitse pelkästään hyväksyy heti tarjouksen. Nimenomaiselta pyynnöltä tulee edellyttää erityistä selkeyttä, jotta kuluttaja ymmärtää siitä aiheutuvan peruutusoikeuden menetyksen. Tätä seikkaa tulisi korostaa vähintäänkin hallituksen esityksen perusteluissa.

Luvun 15 §:ssä säädetään korvauksesta ennen peruuttamista suoritetusta palveluksesta. Perustelutekstin mukaan olennaista on, että perittävä korvaus ei saa olla sanktio peruuttamisoikeuden käyttämisestä, vaan vain maksu palvelun tarjoajan tosiasiallisesti suorittamasta sopimuksenmukaisesta palveluksesta. Esimerkiksi lainan perustamiskustannuksia voi esityksen mukaan periä kuluttajalta vain, jos ne perustuvat tosiasiallisesti tehtyyn työhön. Valittu linja on perusteltu. Sallimalla elinkeinonharjoittajan periä kaikki perustamishetkellä veloitetut kulut saattaisi kuluttajien tosiasiallinen oikeus peruutukseen mitätöityä hinnoittelemalla rahoituspalveluiden kustannukset vahvasti etupainotteisiksi, jolloin perustamiskulun menettäminen olisi helposti sanktioluontoinen maksu peruutusoikeuden käyttämisestä.

Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi lisäys lakiin rajat ylittävästä kieltomenettelystä koskemaan myös rahoituspalvelujen etämyyntiä. Tämä kieltokannemenettely ei kuitenkaan ole riittävän tehokas oikeussuojakeino varsinkin niissä tilanteissa, joissa on kyse selkeästä laiminlyönnistä tai tahallisesta rikkomuksesta. Tällaisten

toimien ehkäisemiseksi ja oikaisemiseksi olisi tarpeen esimerkiksi markkinahäiriömaksun tyyppinen ratkaisu.

Lähetämme tämän lausuntomme sekä tavanomaisella postilla että sähköpostitse.

Johtaja

Anja Peltonen

Lakimies

Juha Eerikäinen